

Čo nepatrí

do záhradného kompostéru?

- ✓ veľké kusy bioodpadov
- ✓ odpad živočíšneho pôvodu a kosti (mäsové, mliečne výrobky, ryby)
- ✓ zvyšky varených jedál, koláče, pečivo
- ✓ plasty, konzervy, kartóny, textil a sklo, ktoré treba vhodiť do správneho kontajnera
- ✓ chemikálie, lieky, farby, oleje, batérie - vyžadujú si špeciálnu likvidáciu
- ✓ prach, smeti z vysávača
- ✓ výkaly mäsožravých domácich zvierat (kompost z nich je vhodné použiť len na okrasné rastliny)
- ✓ farebné noviny a letáky (obsahujú ťažké kovy)
- ✓ popol z dreveného uhlia

4 zásady správneho kompostovania

1. správna veľkosť odpadu (veľkosť palca)
2. správne zloženie odpadu
3. správna vlhkosť
4. dostatočný prístup vzduchu

Čo patrí

do záhradného kompostéru?

- => **dusíkatý materiál** – mäkké, zelené a šťavnaté materiály
- ✓ pokosená tráva, zvyšky rastlín, burina*
 - ✓ zvyšky z čistenia ovocia a zeleniny (aj zhnité), zvädnuté kvety, čajové vrecúška, káva, zvyšky jedla v malých množstvách a zmiešať so suchými materiálmi
 - ✓ nadrobno podrvené škrupiny vajec
 - ✓ kôstky, zrná, kostrnky, škrupiny z orechov a iných plodov
 - ✓ podstielky, srst', perie z hospodárskych zvierat a ich výkaly (hnoj)**
- => **uhlíkatý materiál** – tvrdé hnedé a suché materiály
- ✓ drevná štiepka, seno, hobliny, piliny, slama, lístie***, zvyšky stromov a kríkov****, nebielený kartón, pšeničné otruby,
 - ✓ papierové obaly z vajec, kotúčiky z kuchynských utierok a toaletného papiera, použité papierové vreckovky, kuchynské papierové utierky (nie masťné), noviny v malom množstve,
 - ✓ popol z chemicky neošetreného dreva (len v malom množstve, poriadne vychladnutý)

* Burinu je potrebné pred vložením do kompostéra upraviť.

** Hnoj má vysoký obsah dusíkatých látok, a preto je nevyhnutné miešať ho s uhlíkatými materiálmi.

*** Každý druh lístia má iné zloženie. Napríklad aj orechové lístie sa dá kompostovať.

**** Ihličnany okysľujú (znižujú pH) výsledný kompost, ktorý je vhodné použiť na kyslomilné rastliny.

Kompostovanie buriny

Burina pred kvitnutím

Mladá burina, ktorá ešte nekvitla a nemá vytvorené semená, sa dá ľahko skompostovať. Stačí ju pokrájať na malé kúsky a zahrabať do stredu kompostovacej kopy. Teplota vo vnútri kopy by **mala mať aspoň 45° C**. Ak sa vo vašom kompostéri takto „nekúri“, nechajte burinu aspoň týždeň vyschnúť na slnku až potom ju zamiešajte dovnútra kompostovacej kopy.

Odolná burina so semenami, poplazmi, rozmnožujúca sa koreňmi

1. Poriadne očistite korene buriny od pôdy.
2. Nasekajte burinu na čo najmenšie kúsky a ponorte ich do vedra naplneného dažďovou vodou. Burina musí byť celá ponorená. Vedro prikryte vekom.
3. Raz za týždeň obsah vedra premiešajte a nechajte kvasiť.
4. Postupne sa začne na povrchu tvoriť pena, voda stmavne a obsah začne zapáchať.
5. Po zmiznutí peny je burina, alebo to, čo z nej ostalo, pripravené na kompostovanie.
6. Skvasenú burinu zmiešame v objemovom pomere 1:1 s hnedým, tvrdým a suchým materiálom (napr. drevená štiepka, podrvená kôra, hobliny) a vložíme do stredu kompostovacej kopy. Potom ich zakryjeme bioodpadom nachádzajúcim sa na dne kompostéra.
7. Vodu z vedra zriedime v pomere 1:10 s čistou odstátou vodou a máme hotovú výbornú zálievku na kvety, stromy i kríky. Pôsobí ako vitamínová bomba, ochrana pred škodcami a chorobami.

Menej odolná burina – postačí aj plastové vrece

Dozretú burinu navlhčite a vložte do nepriehľadného, najlepšie čierneho plastového vreca. Poriadne zaviažte tak, aby vo vreci ostalo čo najmenej kyslíka a nechajte vreca aspoň 2 týždne pariť sa na priamom slnku. Potom môžete obsah vreca bez obáv nasypať do kompostéra.

Kompostovanie lístia

1. Lístie nasekajte na menšie kúsky – čím menšie budú, tým sa rýchlejšie skompostujú. Môžete tak urobiť vysávačom na lístie, kosačkou na trávu, drvičom záhradného odpadu alebo ich vložte do rašľových vriec, nechajte napospas zimnému počasiu a po vysušení lístia ich dupaním rozpučte.
2. Pokiaľ sa to dá, lístie si na jeseň uskladnite a používajte ho až počas pestovateľskej sezóny (nasledujúca jar až jeseň), keď vzniká veľké množstvo dusíkatých materiálov (zväčša zelené, vlhké a mäkké materiály).
3. Postupne miešajte uhlíkaté (napr. lístie, drevný odpad, slama) a dusíkaté materiály (napr. tráva, odpad z kuchyne, výkaly hospodárskych zvierat) v objemovom pomere 1:1. Pri orechovom lístí nesmie jeho hmotnosť prekročiť 30 % z celkovej hmotnosti kompostovacej kopy. To znamená, že 70 % hmotnosti kopy musí byť iný materiál.
4. Zabezpečte, aby kompostovacia kopa bola dostatočne vlhká a obsahovala dostatok kyslíka. Materiál v kompostovisku nesmie počas celého procesu zapáchať a hniť.
5. Kompostovaciú hromadu počas procesu kompostovania aspoň 2 až 3x premiešajte. Čím častejšie budete miešať, tým rýchlejšie sa nám skompostuje.

Kompostovanie orechového lístia

1. Lístie pohrabte a uložte ho buď do rašľových vriec (predávajú sa v nich napr. zemiaky/cibuľa) alebo ho môžete nechať prikryté len tak na kope. Lístie necháte takto uskladnené napospas zimnému počasiu (mráz, vlhkosť). Na jar po lístí podupete a tým ho popučíte na menšie časti.
2. Lístie nikdy nekladáte do kompostéra naraz vo veľkých množstvách. Pridávate ho do kompostu len postupne a miešate ich v objemovom pomere 1:1 s mokrymi, zelenými a šťavnatými – dusíkatými materiálmi (napr. pokosená tráva, hnoj, kuchynský bio odpad, zhnité ovocie). Takto zabezpečíte správnu vyváženosť pH v komposte.
3. Počas celej doby kompostovania musíte zabezpečiť, aby bol kompost dostatočne vlhký. Keď chytíte namiešanú zmes materiálov do dlane a stlačíme v päst, medzi prstami sa môžu objaviť kvapôčky vody. Keď dlaň otvoríte, materiál sa nesmie rozpadnúť, ale musí zostať stlačený.
4. Kompostovaný materiál je vhodné častejšie prekopávať – premiešať.
5. Pri dodržaní týchto pravidiel sa dá už po 6 mesiacoch kompost z orechového lístia bezpečne použiť na záhrade